علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی، اسلام آباد
(شعبہ اُردو)

وارننگ

عزیز طلبه! آپ یه بات ذهن نشین کر لیں که:

1- **اگر آپ اپنی امتحانی مشق میں کسی اور کی تحریر میں سے مواد چوری کر کے لکھیں گے یا آپ اپنی امتحانی مشق کسی دوسرے طالب علم سے لکھوائیں گے تو آپ سرٹیفیکٹ یا ڈگری سے محروم هو سکتے هیں خواه اس کا علم کسی بھی مرحله پر هو جائے۔**

2- **کسی دوسرے طالب علم سے ادھار لی گئی یا چوری کی گئی امتحانی مشق پر علامه اقبال اوپن یونیورسٹی اسلام آباد کی "مواد کی چوری" Plagiarism پالیسی کے مطابق سزا دی جائے گی۔**

کورس: فارسی زبان وادب (9004) — سمسٹر: بہار، 2024ء

سطح: بی ایس اُردو

برائے مہربانی امتحانی مشقیں حل کرنے سے پہلے درج ذیل ہدایات کو غور سے پڑھیے

ہدایات برائے طلبہ ایسوسی ایٹ ڈگری، بی ایس، بی ایڈ، ایم اے، ایم ایس سی، ایم ایڈ (ODL موڈ)

1- تمام سوالات کے نمبر مساوی ہیں البتہ ہر سوال کی نوعیت کے مطابق نمبر تقسیم ہوں گے۔

2- سوالات کو توجہ سے پڑھیے اور سوال کے تقاضے کے مطابق جواب تحریر کیجیے۔

3- ہاتھ سے تحریر شدہ یا سکین (scanned) کی گئی امتحانی مشقیں قبول نہیں کی جائیں گی۔ صرف اردو اور عربی میں اپنی مشقیں حل کرنے والے طلبہ اپنی ہاتھ سے لکھی ہوئی مشق سکین کر کے اپنے LMS پورٹل پر اَپ لوڈ کر سکتے ہیں۔ فائل کا زیادہ سے زیادہ سائز 5MB ہونا چاہیے۔

4- ٹائپ کی گئی امتحانی مشقیں (Word یا PDF فارمیٹ) میں LMS پر بروقت یا مقررہ تاریخ سے قبل اَپ لوڈ کیجیے۔

5- مقررہ تاریخ کے بعد/ تاخیر کی صورت میں امتحانی مشقیں اَپ لوڈ نہ ہو سکیں گی جس کی تمام تر ذمہ داری طالب علم پر ہوگی۔

6- آپ کے تجزیاتی اور نظریاتی طرزِ تحریر کی قدر افزائی کی جائے گی۔

7- غیر متعلقہ بحث/ معلومات اور کتب، سٹڈی گائیڈ یا دیگر مطالعاتی مواد سے ہو بہو نقل کرنے سے اجتناب کیجیے۔

کل نمبر:100 کامیابی کے نمبر: 50

امتحانی مشق نمبر1

(یونٹ نمبر1 تا4)

سوال نمبر1۔ درج ذیل حکایت کا اُردو میں ترجمہ کریں۔ (20)

”دو امیر زاده در مصر بودند۔یکی علم آموخت و دیگر مال اندوخت۔ عاقبة الامر این یکی علا مه گشت و آں دیگر عزیز مصر شد۔ پس آں تو انگر بچشم حقارت در فقیه نظر کردی و گفتی :من به سلطنت و سیدم و ایں همچناں در مسکنت بماند۔گفت :ای برادر! شکرِ نعمتِ باری عز اسم همچناں بر من افزوں ترست که میراثِ پیغمبراں یافتم، یعنی علم وترا میراثِ فرعون وهامان رسیده ، یعنی مُلک مصر۔“

من آمورم که پایم بمالند
نه زنبورم که از نیشم بنالند
کجا خود شکرِ ایں نعمت گزارم
که روزِ مردم آزادی ندارم

سوال نمبر2۔ درج ذیل مجلس کا اردو میں ترجمہ کریں: (20)

”سخن در نظم و نثر افتاد۔بر لفظ مبارك راند که ہر سخنِ خوب که شنیده می شود، ہر آئینه ذوقی حاصل می آید و ہ ر معنی که به نثر شنیده شود ہ مان معنی اگر نظم کرده سماع می آفتد بیشتر است ولحنِ خوبه میں حکم دارد۔ ہر سخنِ خوب که شنیده می شود، ہر آئینه در شنیدن ِ آن ذوقی حاصلآید، اما اگر ہ مان سخن در لحن بشنوند ذوق بیشتر است۔“

سوال نمبر3۔ حافظ شیرازی کے مندرجہ ذیل اشعار کا ترجمہ کریں: (20)

اگر آن ترکِ شیرازی به دست آرد دلِ ما را
به خالِ هندوش بخشم سمرقند و بخارا را

روشن از پر توروبت نظری نیست که نیست
منتِ خاکِ درت بر بصری نیست که نیست
مصلحت نیست که از پرده برون افتد راز
ورنه در مجلس رندان خبری نیست که نیست
نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت
به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد
اسپ ِتازی شده مجروح به زیر پالان
طوق زرین همه بر گردنِ خرمی بینم

سوال نمبر4۔ (الف) بیدل اوران کے کلام کے شعری محاسن بیان کریں۔ (20)

(ب) غالب کے کلام کی خصوصیات پر مفصل نوٹ لکھیں۔

سوال نمبر5۔ درج ذیل اشعار کا اردو میں ترجمہ کریں۔ (20)

ستم است اگر هوست کشد که به سیر سرو و سمن در آ
توز غنچه کم ندمیده ای در دل کشا به چمن در آ
پی نافه های رمیده بو مپسند زحمت جستجو
به خیال حلقه زلف او گرهی خور و به ختن در آ
همه عمر باتو قدح زدیم و نرفت رنج خمار ما
به وصول مقصد عافیت نه دلیل جو، نه عصا طلب
توز اشک آن همه کم نه ای، قدمی ز آبله پا طلب
شده رمز جلوه بی نشان به غبار آینه ات نهان
نفسی به صیقل امتحان برو از میان وصفا طلب

کل نمبر:100 کامیابی کے نمبر: 50

امتحانی مشق نمبر2

(یونٹ نمبر5 تا9)

سوال نمبر1۔ (الف) گلستان سعدی پر جامع نوٹ لکھیں۔ (20)

(ب) ''فوائدالفواد'' کے اوصاف حمیدہ پر مفصل مضمون قلم بند کریں۔

سوال نمبر2۔ درج ذیل حکایت کا اردو میں ترجمہ لکھیں۔ (20)

”جوانی خرد منداز فنونِ فضائل حظی و افرداشت و طبعی نافر چنانکه در محافلِ دانشمنداں نشتی زبانِ سخن ببستی باری پدرش گفت: ای پسر! تو نیز انچه دانی بگوی۔ گفت: ترسم از انچه ندانم بپر سند و شر مساری برم۔

قطعه:

آن شنیدی که صوفی ای می کوفت
زیرِ نعلین خویش میخی چند
آستینندش گرفت سرهنگی
که بیا نعل برستورم بند

سوال نمبر3۔ درج ذیل مجلس کا اردو میں ترجمہ کریں۔ (20)

”بعد ازاں در تحقیق ترك دنیا ایں لفظ بر زبان مبارك راند که ترك دنیا آں نیست که کسی خودرا برہنه کند، مثلاً: لنگوته به بندر بنشیند۔ ترکِ دنیا آں ست که لباس بپوشد و طعام بخورد، اما آنچه می رسد، روان می دارد و جمع ندارد وبا اومیل نکند و خاطر رابه چیزی متعلق ندارد۔“

سوال نمبر4۔ درج ذیل اقتباس کو توجہ سے پڑھیں اور اس کا ترجمہ لکھیں۔ (20)

”فرمود که هر فعلی که از بنده در وجودمی آیداز خیر و شر، خالق آن خداوندتعالی است، پس هرچه می رسد، از آنجامی رسداز کسی بهر چه باید رنجید۔ ملائم ایں معنی حکایت فرمود که وقتی شیخ ابو سعید ابو الخیرؒ در راهی می رفت، سفیهی از عقب بیا مد و دستی برفقای او فرود آورد۔ شیخ سر پس کرد و آں سفیه را دید۔ سفیه گفت در من چه می بینی نه شمامی گویید که هر خیر و شر که می رسد از آنجاست؟ شیخ فرمود: آری! هم چنیں است، ولی آن می بینم که کدام بدبخت را نامزد ایں کار کرده اند۔“

سوال نمبر5۔ بیدل کے کوئی سے چار شعر منتخب کریں۔ انتخاب کی وجہ لکھیں اور ان کا اردو میں ترجمہ کریں۔ (20)